

ENHET
Enheten för Internationella frågor
HANDLÄGGARE
Johan Hall

DATUM
2020-05-18
ERT DATUM
2020-02-19

DIARIENUMMER
20200067
ER REFERENS
M2020/00166/KI

Miljödepartementet
Klimatenheten

via
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss Vägen till en klimatpositiv framtid (SOU 2020:4)

LO har erbjudits möjlighet att kommentera förslagen från den klimatpolitiska vägvalsutredningen (SOU 2020:4). Den har haft som uppgift att ta fram strategier för hur Sverige ska nå negativa växthusgasutsläpp efter 2045. I detta ingår att redan ganska omgående vidta åtgärder som kan fungera efter 2045, året då Sverige senast ska ha uppnått netto-noll utsläpp av växthusgaser och istället inleda fasen med negativa utsläpp.

Det är en ambitiös och omfattande utredning som i slutändan leder fram till fyra huvudstrategier:

1. Ökad kolsänka i skog och mark
2. Avskiljning och lagring av biogen koldioxid (bio-CCS)
3. Andra tekniker för negativa utsläpp
4. Verifierade utsläpp i andra länder.

Det råder i nuläget stor osäkerhet om hur omfattande utsläppsminskningar de olika åtgärderna kan leda till. Detta beror såväl på att vissa tekniker ännu inte är tillräckligt utvecklade men också på grund av att regelverket kring hur exempelvis upptag i skog och mark ska beräknas, liksom hur man beräknar åtgärder i andra länder. Utredningen pekar därför på ett flertal olika klargöranden som måste ske och vad Sverige därför bör driva som krav i olika förhandlingar med EU och i FNs klimatförhandlingar.

LO har inga invändningar mot förslagen i sig utan delar utredningens uppfattning att det är inom dessa områden som vi idag ser möjligheter att skapa negativa utsläpp. Vi vill dock inför ett vidare arbete med dessa frågor peka på vikten av att titta närmare på eventuella målkonflikter. Att sådana finns är också utredningen mycket tydlig med.

En målkonflikt gäller avvägningen mellan att å ena sidan öka kolsänkan i skog och mark och å andra sidan avverka skog för att ersätta

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

koldioxidintensiva produkter med trävaror. Exempelvis genom att bygga mer i trä och därmed undvika konstruktioner i stål och betong. Den så kallade substitutionseffekten när det gäller dessa varor torde visserligen avta när stål- och cementindustrin ställer om till klimatneutrala produktionsprocesser men under de närmaste decennierna torde det finnas möjlighet att minska Sveriges koldioxidutsläpp genom ett ökat byggande i trä. Det skulle också ge mer restprodukter från skogen som skulle kunna användas för att tillgodose det ökade behovet av biomassa för producenter av såväl drivmedel som fjärrvärme.

På längre sikt kan skogen spela en fortsatt viktig roll för att göra kemiindustrin fossilfri. Om vi ska uppnå negativa utsläpp genom bio-CCS från fjärrvärmeanläggningar, kommer de också i framtiden att kräva biomassa, varvid restprodukter från skogen kan bli en viktig ingrediens. Även om man ska skilja på utsläppsminskningar och negativa utsläpp, så är det inte helt enkelt att göra när det handlar om hur exempelvis skogen ska användas. Här menar LO att vi behöver se ett bredare grepp om hur vi kan utveckla bioekonomin så att den möjliggör såväl utsläppsminskningar som negativa utsläpp.

Tilläggs kan också att hänsyn naturligtvis också måste tas till skogens möjligheter att skapa biologisk mångfald liksom för människors rekreation. Det ligger utanför utredningens ansvarsområde men utredningens förslag tydliggör samtidigt behovet av en sådan utredning.

I utredningen uppmärksammas att om satsningarna på åtgärder i andra länder inriktas på medelinkomstländer, så skulle det kunna ge större utsläppsminskningar. Det handlar då om länder som Kina och Indien, vars sammanlagda årliga utsläpp är högre än i höginkomstländerna och dessutom bedöms fortsätta att öka. Kostnaderna för att minska dessa länders utsläpp bedöms samtidigt vara lägre än för länder inom OECD.

Frågan är dock huruvida det går att räkna åtgärder i dessa länder som negativa utsläpp? För att räknas som negativa utsläpp måste kriterierna för netto-nollutsläpp först vara uppfyllda. Ännu så länge har världens stater inte gjort tillräckliga åtaganden för att nå Parisavtalet. De hittills redovisade nationellt beslutade bidragen (NDC) visar att världens samlade åtgärder leder till att den globala temperaturstegringen med råge passerar såväl 1,5 grader som 2 grader. Kina har exempelvis mycket att bevisa för att själva bidra med tillräckliga utsläppsminskningar för Parisavtalets måluppfyllelse.

En annan diskussion som förs i utredningen är värdet av att vidta åtgärder i utvecklingsländerna. Det bedöms som mindre effektivt, vilket beror på att de har så små utsläpp av växthusgaser. Samtidigt eftersträvar också de en högre tillväxt och levnadsstandard, vilket lär innebära ökad energianvändning och risk för ökade koldioxidutsläpp.

Utredningens uppgift är begränsad till att ta fram strategier för negativa utsläpp. Men ur ett bredare klimatpolitiskt perspektiv är det nödvändigt att inte enbart minska nuvarande utsläpp för att nå netto-noll utsläpp samt därtill minska den totala mängden koldioxid i atmosfären genom negativa utsläpp.

Det är också viktigt att möjliggöra för utvecklingsländer att växa utan ytterligare tillförsel av koldioxid. Med tanke på att de ekonomiska resurserna är begränsade, kan det därför vara av vikt att satsa på ekonomiskt bistånd som ger utvecklingsländerna tillgång till klimatneutral energi. De investeringar som redan sker och har skett i kolkraftverk i utvecklingsländerna låser in dem i fossil energi i 30 - 50 år. Om detta fortgår, riskerar vi en situation där vi å ena sidan stoppar och drar tillbaka vissa utsläpp men samtidigt låter nya och växande utsläpp uppstå från andra platser.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Johan Hall